

Finans Norges innspill til Stortingets behandling av Finansmarkedsmeldingen 2026

Det knyttet seg betydelige forventninger til årets finansmarkedsmelding, ikke minst til hvordan regjeringen ville følge opp Stortingets anmodningsvedtak om å gjennomføre en helhetlig gjennomgang av finansnæringens rammebetingelser og eventuelt foreslå nødvendige endringer. Regjeringen har i meldingen levert en bred beskrivelse av rammebetingelsene, men Finans Norge savner tydelige ambisjoner og forslag som kan gi grunnlag for en enda sterkere finansnæring.

Finansmarkedspolitikken er viktig. Ikke bare for å gi finansnæringen muligheter til å vokse og skape verdier, men i like stor grad fordi finansnæringen er en motor for den vekst, konkurransekraft og innovasjonsevne Norge og det øvrige næringslivet trenger. Derfor er finansmarkedspolitikk viktig for hele samfunnet.

Det er positivt at regjeringen anerkjenner at «utforming av finansnæringens rammevilkår har betydning for næringens konkurranseevne, vekst og omstilling» og at den er opptatt av en robust og konkurransedyktig finansnæring. Det er også positivt at regjeringen anerkjenner viktigheten av at myndighetene regelmessig vurderer kostnadene ved regulering opp mot gevinstene.

Det er også første gang finansmarkedsmeldingen inkluderer en reell omtale av kapitaltilgang, der man også til dels problematiserer tilgangen særlig på risiko- og vekstkaptal. Vi savner imidlertid aktive initiativ for å bedre kapitaltilgangen.

Meldingen inneholder en beskrivelse av status og sentrale rammebetingelser for finansnæringen. Men det er ikke tilstrekkelig med en beskrivelse. I Europa og i våre naboland ser vi en helt annen «sense of urgency» enn vi opplever i Norge. Det pågår betydelig arbeid for å styrke allokering av kapital til nødvendige investeringer. Utviklingen i finansmarkedsreguleringen i Europa skjer raskt.

Også våre nordiske naboland jobber aktivt med endringer i rammevilkår for finansnæringen for å sikre egen konkurranseevne. Finans Norge savner tydelige mål, ambisjoner og konkrete forslag som kan styrke finansnæringen og dens evne til å betjene norsk økonomi.

Det er positivt at regjeringen har tatt tak i flere av utfordringene det ble pekt på knyttet til fondsnæringen. Men gitt utviklingen rundt oss er det helt avgjørende at man i Norge inntar den samme dynamiske og løpende vurderingen og tilpasning av rammevilkår.

Overordnede prinsipper

Finans Norge mener det bør slås fast noen overordnede prinsipper for finansmarkedsreguleringen. Disse prinsippene bør være knyttet til mål om like konkurransevilkår, transparens og forutsigbarhet i regelverksutvikling og tilsynspraksis, proporsjonalitet, harmonisert og rask innføring av EØS- relevant regelverk der eventuelle norske særregler må begrunnes og underlegges grundig konsekvensutredning.

Regjeringen bør i de årlige finansmarkedsmeldingene legge frem en strategisk tilnærming til utviklingen av rammebetingelsene, i tråd med de overordnede prinsippene for regulering, og som følge av implementering av EU/EØS-regelverk.

Politikkutvikling i EU, EØS-etterslep og interessentdialog

Rammevilkårene for finansnæringen kommer i stor grad fra EU. Utviklingen av rammevilkårene for å styrke konkurransen i økonomien i det indre marked pågår nå. Det er positivt at regjeringen tydelig prioriterer å redusere EØS-etterslepet, og at man vil arbeide for tidlig identifisering av prosesser i EU som kan være av særlig betydning for norske interessenter. Meldingen omtaler økt bruk av innspillsmøter. Finans Norge mener det bør etableres en strukturert og dynamisk interessentdialog på finansområdet for å styrke Norges arbeid med tidlig påvirkning og innlemmelse av EØS-rettsaker.

“Gold plating” og særnorske krav

De siste 10-15 årene har gitt en sammenhengende periode med økende, mer komplekse og sammensatte finansmarkedsreguleringer, både i Europa og i Norge. Norge har i en rekke tilfeller valgt særnorsk implementering, regelverksfortolkning og tilsynspraksis som i sum medfører at norske krav skiller seg fra rammebetingelsene i det øvrige europeiske markedet. Meldingen inneholder ingen vurdering av konsekvensene av særnorske krav.

Vi mener det er behov for en gjennomgang av alt relevant finansregelverk, med mål om å fjerne særnorske tilleggskrav som ikke kan begrunnes med dokumentert høyere risiko i det norske finansielle systemet, og der EU-regelverket allerede gir tilstrekkelig beskyttelse.

Sekundærmandat for Finanstilsynet

I EU og flere land pågår det diskusjoner om å gi tilsynsmyndighetene såkalte sekundærmandater der behovet for vekst, konkurransekraft og verdiskaping balanseres opp mot hensynet til finansiell stabilitet. Vi mener det bør vurderes å innføre et slikt sekundærmandat også for Finanstilsynet. Det vil innebære at tilsynet ved alle vurderinger og vedtak også skal vurdere kostnadene ved regelverk og eventuell svekket vekst i økonomien opp mot eventuell gevinst av økt finansiell stabilitet.

Kapitalkrav

Det problematiseres ikke i meldingen hvorfor risikoen i norsk økonomi skulle tilsi at Norge skal ligge over snittet av kapitalkrav for banksektoren i EU/EØS. Vi mener regjeringen bør gjennomføre en helhetlig gjennomgang av de samlede kapitalkravene, herunder systemrisikobuffer, motsyklisk buffer, og golvkrav, med sikte på å tydeliggjøre hvilken risiko hvert enkelt virkemiddel er ment å adressere, og fjerne eller slå sammen krav som i praksis dekker samme underliggende risiko. Dette handler ikke, som meldingen antyder, om et «race to the bottom». Gjennomgangen bør inneholde en samfunnsøkonomisk kost-nytte analyse av konsekvensene av dagens kapitalkravsnivå og en sammenligning med øvrige europeiske land, der det redegjøres for risikohensyn som tilsier strengere regulering i Norge. Målet bør være å senke det samlede kapitalkravsnivået til et mer proporsjonalt nivå, samtidig som robustheten i det finansielle systemet opprettholdes.

Forenkling

Det er positivt at Finanstilsynet i sitt tildelingsbrev for 2025 fikk et forenklingsmandat, som ble videreført i 2026. Mandatet mangler imidlertid måling av fremdrift og effekt. I Sverige gir Finansinspektionen en årlig rapportering med status og videre prioriteringer for forenklingsarbeidet, og hvor systematisk forenkling er en fast del av tilsynets oppdrag. Den mest effektive forenklingen er som kjent regler og reguleringer som aldri blir innført!

Finansdepartementet har et overordnet ansvar for at forenklinger får reelle virkninger for finansnæringen. Stortinget bør få en årlig rapportering om status og effekt av gjennomførte forenklingstiltak på finansmarkedsområdet.

Rammevilkår for verdipapirfond

Det er positivt at regjeringen signaliserer videre arbeid med «å sørge for gode konkurransevilkår for fondsforvaltningen i Norge». Meldingen omtaler flere viktige pågående regelverksprosesser og peker på at departementet har bedt Finanstilsynet vurdere forslagene i den svenske fondsutredningen, og eventuell oppfølging i Norge. Finans Norge savner likevel en bredere gjennomgang av reguleringen av fond, og mener det bør etableres en arbeidsgruppe med representanter fra myndigheter, næringen og forbrukersiden for å vurdere nødvendige tilpasninger i norsk fondslovgivning for å styrke bransjens konkurransekraft i tiden fremover.

Arbeid mot digital kriminalitet

Meld. St. 15 (2023-2024) Felles verdier – Felles ansvar, pekte på 47 konkrete tiltak som Stortinget sluttet seg til. Finans Norge er opptatt av gjennomføringskraften i disse tiltakene. Finansnæringen er også tilfreds med den innsatsen som Finanstilsynet og Datatilsynet har lagt ned i sin felles regulatoriske sandkasse for finansnæringen, og med forslagene til datadeling og de foreslåtte endringer i finansforetaksloven jfr Prop. 39 L (2025- 2026).

Det teknologiske utviklingen går imidlertid i høyt tempo, og det er viktig å ha et godt samarbeid mellom næringen og det offentlige for å kunne ligge i forkant av utviklingen.